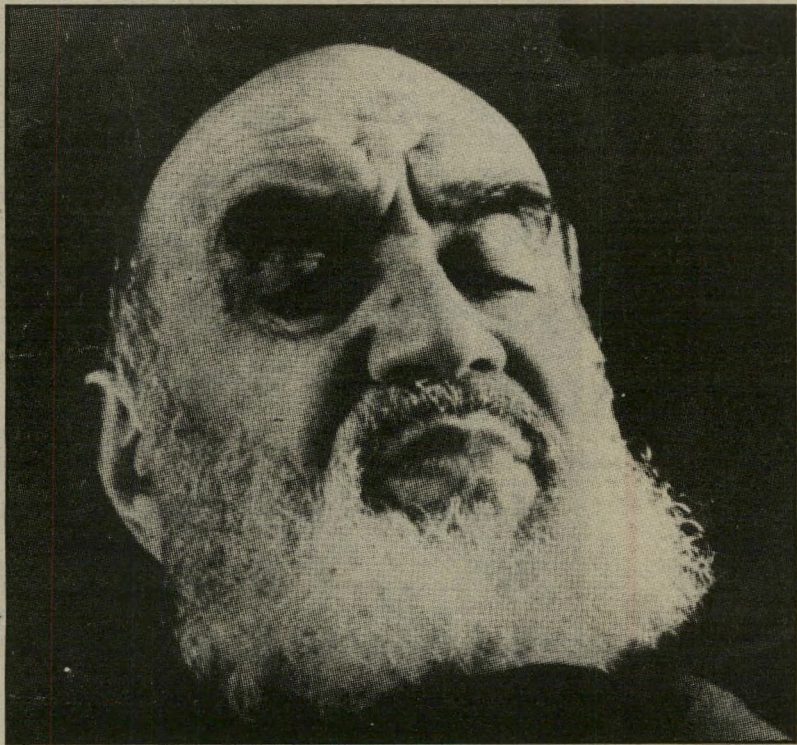

יורשו של שבתאי צבי לוקה

כמוהו במחלת המאניה דפרסיה – החידה הגדולה בחייו הפרטיים של הרב צבי יהודה קוק – מי עמד מאחורי משה לוינגר כאשר יצא להרפתקה בחברון – ומה זוממים חנון פורת וחיים דרוקמן?

תלמידי האיית-אללה

האיית-אללה רחמיאלה הוומייני 1200 סגפנים בישיבה אחת

הרב קוק תרם ליצירת גשר אל הציונות החלוצית, והשפיע על דור שלם של מייסדי הקיבוץ הדתי, אבותיו של דור הכיפת הסרוגות. אחרי מותו ב-1935 היה זה בנו, הרב צבי יהודה קוק, שנטל על עצמו את האחריות לפירסום כתבי אביו (בעיקר שלושת כרכי אורות הקודש, שהפכו לאורים ולתומים של הימין הדתי-הלאומני בישראל).

קוק הבן טיפח את השקפת אביו בדבר אתחלתא ורגאולה" להשקפת-עולם כוללת, המקשרת בין ראשית הציונות להתנהלות בנדה המערבית, כמהלך משיחי ארוך, רב נפתולים וייסורים, שלגביו אין עשר או עשרים שנה מעלות או מורידות דבר.

אחרי הקמת ישראל חיסל ראש-הממשלה הראשון, דויד בן-גוריון, את מערכת-החינוך הפועלית בשם דגל ה"ממלכתיות". אך הוא הותיר לדתיים מערכת-חינוך דתית, ששימשה תשתית למימסד חינוכי דתי-לאומני, המשמש מאגר כוח-אדם לימין הקיצוני בישראל. תשתית זו מקיפה בתי-ספר, ישיבות תיכוניות, אולפניות לבנות, ישיבות גבוהות וישיבות-הסדר, שהביאו

גרעין הפנימי של ישיבת מרכז הרב בירושלים, מזכיר באופן מרהיב את הגרעין הפנימי של מדרסת אל-פייזיה, שבעיר הקדושה קום, שם חונך האיית-אללה הוומייני, וחונך את תלמידיו.

גם סגפנותו של הרב צבי יהודה קוק ותלמידיו מזכירה לא כמעט את סגפנותם של 1200 נושאי אות-אללה שחינך הוומייני כדי לשאת את דגל המהפכה האיראנית.

החומייניזם הישראלי מזכיר בהרבה יסודות את המהפכה האיסלאמית באיראן, דרך הבטחת האל שייירשו את הארץ הקדושה והמובטחת, הקשר הישיר עם הקדוש-ברוך-הוא, הכסירה בחוקים חילוניים והאמונה בעליונות חוקיה.

נקודת הרב-קוק

עובדה גלויה היא שהדת היהודית במיוחד אירופה לא נטלה חלק מרכזי בהגשמת הציונות, בדרכה עד להקמת מדינת-ישראל. רבני

בראשית שנות ה-30' נשא צבי יהודה לאשה את חווה לאה הוטנר, ובכך נפתח פרק של מיסתורין בחייו. אשתו, שהיתה בתו של רב נודע מוורשה, נפטרה כעבור 10 שנות נישואין. ילדים לא היו להם. מאז נשאר הרב יהודה צבי קוק בגפו, ולא ברור מדוע לא נשא לו אשה בשנית, כדי למלא מיצות הקמת זרע. אחד מתלמידיו השב על שאלה זו במילים: "משום תחושתו, כי כך נצטווה בינו לבניה..."

שמועה עקשנית בחוגים חרדיים בירושלים טענה, לעומת זאת, שהיו לצבי יהודה סיבות אחרות.

עד ליום מותו התגורר הרב יהודה צבי עשרות בשנים בדירה בגבול מאה-שערים, דירה פשוטה, על סף עוני, שבקיעים נבעו בקירותיה. בחדר הסמוך לחדרו היה מתגורר תלמיד תורן, שהיה מסייע בידו. מעל למיטתו היתה קבועה תמונתה של רעייתו חווה.

כאשר נפטר הרוא"ה, אביו של הרב קוק, הוא נדחק למיספר שנים מניהולה של ישיבת מרכז הרב בידי הרב רענן קוק, ורק כעבור 20 שנה למות אביו, קיבל לידיו את ניהול הישיבה.

לפני קצת יותר מ-20 שנה, התחיל בהכנת מרכז הרב כבסיס לאותה תנועה לאומנית דתית, שהוא הפך עד מהרה למנהיגה הדתי, ולעיתים אף מדיני. במרכז הרב התחיל ללוש את דעת-התורה של דור הכיפת הסרוגות, ובטיפוח הרעיון המרכזי של תורתו שארץ-ישראל אינה רכוש פרטי, לא של תושבי ישראל ולא של מנהיגיה, והארץ שייכת לכלל-ישראל ואלוהי ישראל.

ברומה לדמויות דתיות אחרות, מהסוג המיסטי הזה, אפופה גם רמותו של צבי יהודה קוק במסך של מעשי-פלא. על אחד ממעשי-הפלא הללו, סיפר הרב יוחנן פריד, תלמידו ואחד מראשי גושי-אמונים: כאשר נסע הרב רענן קוק, שניהל את הישיבה, לחוצאלארק, הוא הפקיד את יהודה צבי במקומו. באותה עת התעוררה בעיית רכישת בניין נוסף לישיבה. הצעה אחת היתה לרכוש בניין סמוך למיבנה הנוכחי של הישיבה, והשניה

נקודת הרב קוק שברה את האיוון הנפשי של הכיפת-הסרוגות. כאמצעות רבנים צעירים אלה, שאליהם התחבר מאוחר יותר ה"כ חנון פורת, אף הוא מתלמידי מרכז הרב, היא הפכה אותם למישמרות-המהפכה הלאומנית-דתית.

לרב קוק ולתלמידיו הרבנים השקפת-עולם המדהימה בדימונה לתנועה המשיחית השבתאית של המאה ה-17. הם בוראים בהבל-פה עולם של דחיקת הקץ, התגלות, הארה נבואית, אכסטאזה. כמה מתלמידי הרב קוק מזכירים לא כמעט את הבאריזמה של שבתאי צבי, שנבעה, לדעת חוקרי המיסטיקה היהודית, ממחלת-זרוח מאנית-דפרסית. מחלה זו מזכירה לא כמעט כמה מהתי-פרצויותיו של הרב משה לוינגר – בנוסח של קריעת בגדיו מול מצלמות הטלוויזיה בתחנת-הרכבת של סבסי מידה.

האיית-אללה צבי יהודה

רב צבי יהודה קוק מכונה כפי תלמידיו בכינוי "מאור הדור", למרות שבחייו לא נחשב כבעל סמכות תורנית בולטת בקרב הרבנים. בצניעותו הסתגפנית הוא נהג לכנות את עצמו בשם "וקן התלמידים". הוא נולד כעבור פסח 1891 בליטא, שם למד תורה אצל אביו, הרב אברהם יצחק הכהן קוק. בהיותו בר-מצווה (1904) עלה ארצה עם הוריו, והתגורר ביפו, שבה למד בתלמוד-תורה, ולאחר מכן בישיבת תורת חיים בעיר-העתיקה של ירושלים.

מילחמת-העולם הראשונה מצאה את הרב קוק בוונייה, לשם יצא עם אביו כדי להשתתף בכנסייה העולמית של אגודת-ישראל. האב והבן נתקעו באירופה, התגוררו בשוויץ עד 1916. משם יצאו ללונדון.

בשנת 1925 חזר צבי יהודה קוק, ביחד עם אביו, לירושלים, וליווה אותו בכל אשר פנה. הוא סייע לאביו בהקמת ישיבת מרכז הרב.

הרב צבייהודה קוק (עם אורי-צבי גרינברג) תלמיד תורן בחדר הסמוך

ליציקת עולם ומלואו של חיים דתיים לאומיים, מול "ליקוי האורות" שבן-גוריון הביא בחינוך החילוני.

חניכי מערכות-חינוך אלה של שנות ה-50' היו הראשונים שהגיעו לישיבת מרכז הרב, שם לגמו את תורתו הלאומנית של הרב צבי יהודה קוק. בישיבה זו קיבלו מנהיגי הימין הדתי את סמיכתם כרבנים והתפזרו ברחבי המדינה. בין תלמידיו של הרב קוק בולטים משה לוינגר, מנהיגים של מתנחלי חברון, הרב חיים דרוקמן נושא דגל האגף הימני של המפלגה, הרבנים ולדמן, פריד ואחרים, המטפחים את רעיון היהדות כ-עם לברד ישכון".

הדת ונבחריה, לא ראו כמעשה-המדיני גילוי של רצון אלוהי, לכן, הרוב המאסיבי של היהדות התורנית, בראשות אגודת ישראל, שלל את הציונות המדינית המגשימה, בחינת מעשה של "דחיקת הקץ". רבני האגודה אף חחרמו את הציונים ולחמו בציונות.

בראש זרם דליל של מאמינים, שזרם לצד הציונות, עמד הרב אברהם יצחק הכהן קוק (הרוא"ה), מי שהיה הרב-הראשי האשכנזי הראשון בארץ-ישראל.

הרב קוק הקים בשנת 1924 את ישיבת מרכז הרב, שהיתה בשנים האחרונות לאחת ממרכזי הלאומנות הדתית הקיצונית ביותר.